

FINANSTILSYNET
THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Aktuelle kapitalkravssaker

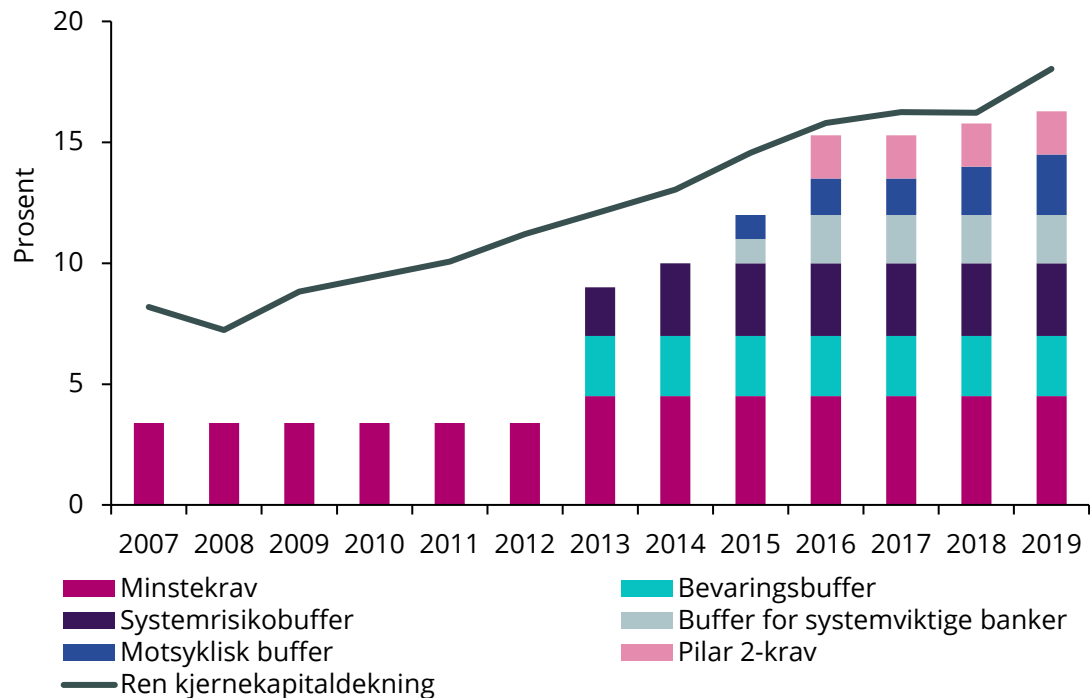
Finans Norges kapitalkravseminar 29.10.2020

Ann Viljugrein, direktør for bank- og forsikringstilsyn

Dagens tema

- Et kort tilbakeblikk
- Kapitalkrav: Endringer i 2020
- Noen utvalgte EBA-anbefalinger
- «Bankpakken» - endringer i 2021
  - Kapitalkrav mv.
  - MREL-krav
- Ny Baselstandard - 2023

2013-2019: Styrking av soliditeten i norske banker

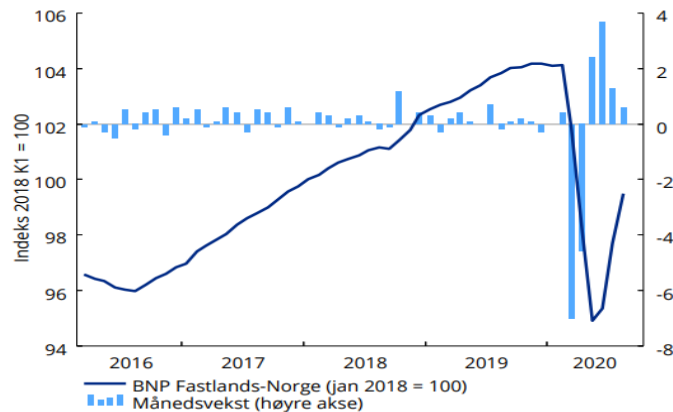

31.12.2019

- Bortfall av Basel I-gulv
- Innføring av SMB-rabatt

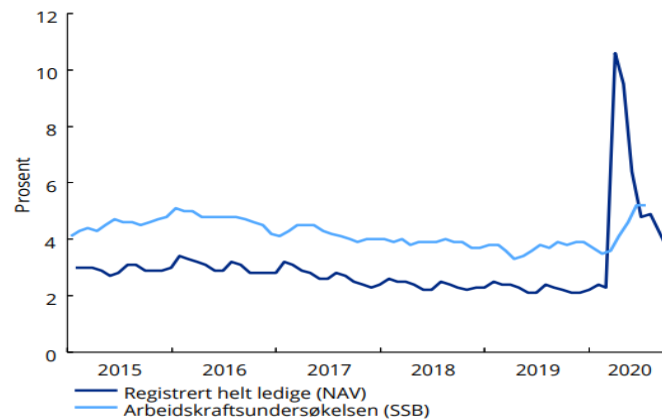
2020 (1): Brått og kraftig tilbakeslag i norsk økonomi

BNP Fastlands-Norge

Kilde: Refinitiv Datastream

Arbeidsledighet

Kilde: Refinitiv Datastream

Bankenes soliditet påvirker:

- evnen til å møte tap
- evnen til å yte lån i nedgangstider

2020 (2):

Lettelser i kapitalkrav, utsatt SREP og forventninger om tilbakehold

2020:

- Motsyklisk buffer redusert fra 2,5 prosent til 1,0 prosent
- Utsatt ferdigstillelse av IRB-rundskriv
- SREP forskyves: Ingen nye pilar 2-krav i andre halvår 2020, med mindre det avdekkes særskilte forhold i enkeltforetak
- ESRB juni 2020: Forventning om at det minst fram til 1. januar 2021 ikke foretas utdelinger og tilbakekjøp
- Finansdepartementet september 2020: Legger til grunn at norske banker ikke betaler utbytte før usikkerheten er ytterligere redusert

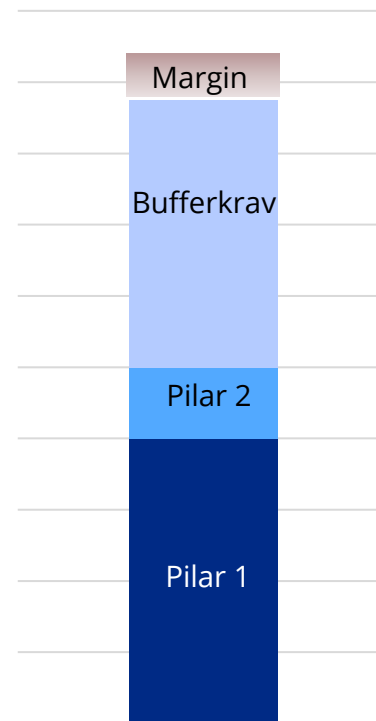
2020 (3):

Økt systemrisikobuffer og risikovektgult IRB

- Systemrisikobuffer øker fra 3,0 til 4,5 prosent fra 31.12.2020, endres fra å omfatte alle engasjement til å bare omfatte engasjement i Norge
  - Fra 31.12.2022 for standardmetodebanker og banker som bruker grunnleggende IRB
- Differensiert buffer for systemviktige foretak (hhv. 1 og 2 prosent)
- For IRB-banker: Gult på gjennomsnittlig risikovekt for lån med pant i næringseiendom på 35 prosent og lån med pant i boligeiendom på 20 prosent
- Skal også gjelde utenlandske banker som opererer i Norge, forutsetter at hjemlandsmyndighet vedtar resiprositet
- Notifikasjonsprosess mot EFTA/EU

Forholdet mellom pilar 2 og bufferkrav i pilar 1

- **Bufferkrav** – fastsettes av Finansdepartementet som makrotilsynsmyndighet:
  - Motsyklisk buffer:
Ekstra kapitalkrav som følge av sykliske sårbarheter i økonomien
  - Systemrisikobuffer:
Ekstra kapitalkrav som følge av strukturelle sårbarheter i økonomien
  - Buffer for nasjonalt systemviktige:
Ekstra kapitalkrav for systemviktige banker
- **Pilar 2** – fastsettes av Finanstilsynet i tråd med CRRs krav til uavhengig «competent authority»
  - Skal dekke risikoer som ikke, eller bare delvis, er dekket i pilar 1
  - Tilsynsmyndigheten skal påse at pilar 2-krav ikke dekker risiko som er dekket av bufferkravene, ref. også endringer i CRR2

Problemlånforordningen

- Krav til minimum dekningsgrad for misligholdte lån (forordning 2019/630 – endrer CRR)
  - Fradrag i ansvarlig kapital dersom nedskrivningene er under minimumsnivå
  - Minimumsnivå øker med varigheten på misligholdet
- Gjelder i EU for lån innvilget etter april 2019, ikke tatt inn i norsk regelverk ennå

Tabell 1: Minimum dekningsgrad i prosent av lånebeløp, antall år etter mislighold ble konstatert

Etter år	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Sikret med pant i fast eiendom	0%	0%	25%	35%	55%	70%	80%	85%	100%
Sikret med annen pant	0%	0%	25%	35%	55%	80%	100%		
Usikret	0%	35%	100%						

Aktuelle EBA-anbefalinger

- Identifisering av høyrisikoengasjementer ([EBA GL 2019/01](#))
  - Engasjement som skal ha risikovekt 150 prosent etter CRR-artikkel 128:
    - Investeringer i venturekapitalforetak/AIF-fond/Private equity
    - Spekulativ eiendomsfinansiering
    - Andre eksponeringer med høy misligholdsrisiko
- Innvilgning og overvåking av lån ([EBA GL 2020/06](#))
  - Styring og kontroll av kredittrisiko, innvilgning og overvåking av lån
  - Verdssettelse av sikkerheter, herunder eiendom
- Definisjonen av mislighold ([EBA GL 2016/07](#)), bl.a. om
  - Telling av antall dager «past due»
  - Indikasjoner på «unlikelihood to pay»
  - Karensperiode for friskmelding

Bankpakken

- Vedtatt i EU mai 2019, endrer:
  - CRD4 («CRD5»)
  - CRR («CRR2»)
  - BRRD («BRRD2»)
- Ikrafttredelse i EU desember 2020 / juni 2021. «Quick-fix-forordning» (2020/873) fremskynder ikrafttredelsestidspunkt for noen av bestemmelsene og utvider overgangsordninger
- Arbeidsgruppe med representanter fra Finanstilsynet, Norges Bank og Finansdepartementet har utarbeidet forslag til gjennomføring i norsk rett – på høring til 6. januar 2021
- Ikrafttredelse i Norge, både den opprinnelige bankpakken og «quick-fix», avhenger av EFTA-prosessen – tidligst sommeren 2021?

Bankpakken: Endringer i pilar 1 (CRR)

Likviditetskrav:

- Krav til (ikke bare rapportering av) stabil, langsiktig finansiering, Net Stable Funding Ratio (NSFR)

Kapitalkrav:

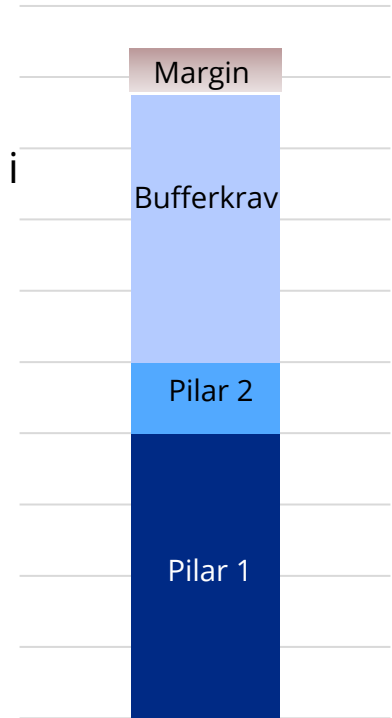
- Utvidet SMB-rabatt og lavere krav for engasjement mot infrastrukturforetak som oppfyller nærmere angitte kriterier
- Endrede metoder for kapitalkrav for motpartsrisiko og for eksponering mot CCP
- Ny metode for beregning av kapitalkrav for markedsrisiko (*foreløpig bare rapportering, ikke en del av kravet*)

Ansvarlig kapital:

- Mer gunstige fradragsregler for programvare ved beregning av ansvarlig kapital

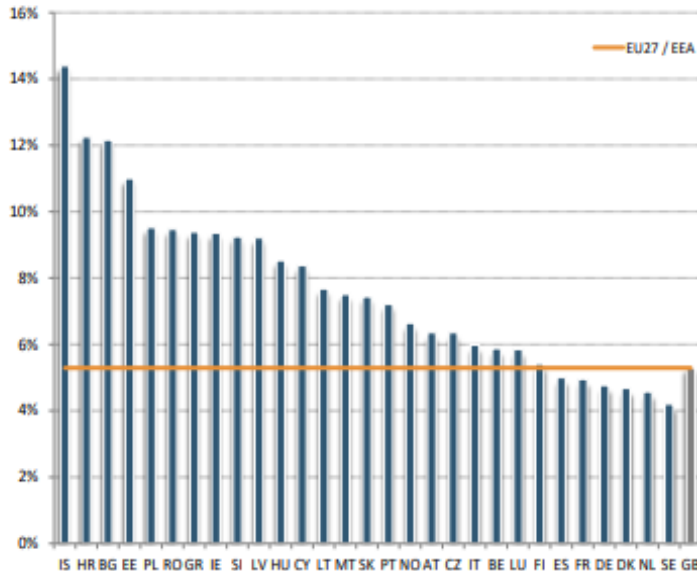
Bankpakken: Endringer i pilar 2 (CRD5)

- Pilar 2-krav skal dekke institusjonsspesifikk risiko
- Tydeligere forventninger til styring og kontroll med renterisiko i bankboken og vurdering av mulige kapitaleffekter
- Myndighetene skal gi uttrykk for forventet kapitalkravsmargin
- Pilar 2-kravet skal dekkes av minimum 56 prosent ren kjernekapital og 75 prosent kjernekapital – med åpning for at tilsynsmyndigheten kan stille strengere krav.
- Klargjøring av «stacking order» – Pilar 2 får konsekvenser for når automatiske restriksjoner på utbytte trer inn

Bankpakken: Krav til uvektet kjernekapitalandel

Figur: Uvektet kjernekapitalandel i europeiske banker (Kilde: EBA)

- Minstekrav 3 prosent
- Krav til buffer for globalt systemviktige
- Kan fastsette pilar 2-krav
- Kan fastsette forventning til margin
- Store banker må rapportere data utover kvartalslutt – unngå «window dressing»

Bankpakken: Andre endringer CRD5 og CRR2

- Store engasjementsregelverket: stort engasjement vurderes opp mot *kjernekapital* og ikke *ansvarlig kapital* som i dag (CRR2)
- Pilar 3 – utvidede rapporteringskrav, men proporsjonalitet. Mindre og ikke-komplekse foretak får lettelser (CRR2)
- Godtgjørelsesreglene – lettelser for mindre og ikke-komplekse foretak. Noen justeringer i reglene (CRDV)
- Se nærmere omtale i [arbeidsgruppens](#) rapport

Bankpakken: BRRD2: Krav til MREL (1)

Endringene omhandler bl.a.:

- Nivå på MREL og krav til etterstilling
- Konsekvenser ved manglende etterlevelse av MREL-krav
- Opptak og innfrielse av MREL-gjeld – prosedyrer

I tillegg:

- Oppmerksomhet om hindringer for rekapitalisering
  - Ikke-profesjonelles beholdninger av MREL
  - Kredittinstitusjoners beholdninger av MREL («krysseie»)

Bankpakken:

BRRD2: Krav til MREL (2)

Nivå:

a) Risikovektet metode

- Tapsabsorberingsbeløp: minstekravene til kapitaldekning (P1+P2)
- Rekapitaliseringsbeløp: (P1+P2+bufferkrav eks. motsyklisk)

Ren kjernekapital som benyttes til å oppfylle bufferkravene, etter kapitaldekningsreglene, kan ikke samtidig benyttes til å oppfylle risikovektet MREL.

b) Uvektet metode

- Tapsabsorberingsbeløp: Minstekravet til uvektet kjernekapitalandel (LR)
  - Rekapitaliseringsbeløp: LR
-
- MREL-krav: Høyeste av (a) og (b)

Bankpakken:

BRRD2: Krav til MREL (3)

Etterstillelse

- Finanstilsynet krever at MREL-kravet oppfylles med instrumenter som er etterstilt ordinær seniorgjeld. Formålet er å forenkle konvertering av gjeld i en krise og unngå «no creditor worse off»
- BRRD2 angir nærmere regler om etterstillelse for ulike type banker (Globalt systemviktige, europeisk systemkritiske, nasjonalt systemkritiske, andre banker), men med adgang for krisehåndteringsmyndigheten til å stille krav til etterstillelse som er høyere eller lavere enn dette – innenfor gitte rammer
- Artikkel 45b nr. 7 og 8 åpner for å fastsette etterstillelse til *det høyeste av*
  - a) 8 prosent av samlet gjeld og ansvarlig kapital og
  - b) et beløp beregnet etter formelen Ax^2+Bx^2+C (der A er pilar 1, B er pilar 2 og C er det kombinerte bufferkravet)

Bankpakken:

BRRD2: Krav til MREL (4)

- «M-MDA» Disponeringsrestriksjoner ved manglende oppfyllelse av kombinert bufferkrav og risikovektet MREL
  - Krisehåndteringsmyndigheten kan vedta restriksjoner på utbytte, godtgjørelse og renter på hybridkapital ved manglende oppfyllelse.
  - Etter 9 md. i brudd plikter krisehåndteringsmyndigheten å ilegge M-MDA
- Meldeplikt for foretakene når betingelsene for M-MDA er oppfylt
- Månedlig vurdering inntil foretaket oppfyller kravene

Etter bankpakken: Hva skjer med ny Baselstandard ?

- Baselkomitéen har utsatt fristene for gjennomføring av ny standard

Standard	Original implementation date	Revised implementation date
Revised leverage ratio framework and G-SIB buffer	1 January 2022	1 January 2023
Revised standardised approach for credit risk	1 January 2022	1 January 2023
Revised IRB approach for credit risk	1 January 2022	1 January 2023
Revised operational risk framework	1 January 2022	1 January 2023
Revised CVA framework	1 January 2022	1 January 2023
Revised market risk framework	1 January 2022	1 January 2023
Output floor	1 January 2022; transitional arrangements to 1 January 2027	1 January 2023; transitional arrangements to 1 January 2028
Revised Pillar 3 disclosure framework	1 January 2022	1 January 2023

IRB = internal ratings-based approach; CVA = credit valuation adjustment.

- EU har gjennomført høring, usikker framdriftsplan (og utfall)

Avslutning

- Bortfall av «Basel I-gulv» og EU-«rabatt» for SMB-lån (utvides med CRR2) har gitt / gir isolert sett lettelser i kapitalkravene for et flertall av de norske bankene. Departementet har varslet økt systemrisikobuffer med innføring på ulike tidspunkt for ulike banker. Nettoeffekt i det samlede kapitalkravet for den enkelte bank vil variere og også påvirkes av andre endringer
- Finanstilsynet vil følge opp kalibreringen av IRB-modellene og videreutvikle pilar 2-metodikk
- Norske banker har styrket soliditeten over tid. Soliditet avgjør bankenes evne til å tåle tap og fortsatt yte lån i nedgangstider. Fare for betydelige tap fremover. Alle planer om utbytte og tilbakekjøp bør settes på vent
- Nytt krisehåndteringsregelverk, krav til MREL og krisefond skal bidra til at systemkritiske banker kan drives videre i en krisesituasjon uten statlig støtte – eiere og långivere (i prioritert rekkefølge) må være forberedt på å dekke eventuelle tap

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY